

[Glistrup]

med det ene saglige indlæg efter det andet i Arbejdsmarkedsudvalget og fik fastslået, at det kunne ikke hænge sammen hverken retfærdsmæssigt, teknisk, administrativt eller på anden måde, så et væld af vores småsamfund rundt i landet kunne fortsætte med at eksistere med den struktur, de nu havde.

Man kunne – og det er også en af de fremstrakte fremskridtshænder til regeringen i håbet om, at regeringens natlige aftale her fredag morgen kl. halv seks, eller hvornår den blev indgået, går i stykker – skue et par måneder fremover og sige: Nu kommer vi til disse midtvejsforhandlinger; var det så ikke det rareste for at få ro på det danske arbejdsmarked, at vi knyttede den milliardsag, vi behandler her, sammen med midtvejsforhandlingerne og overensstemmende med de anbefalinger, der er kommet fra Håndværksrådet, Provinshandelskammeret og andre, får løst midtvejsforhandlingerne ved et snuptag i forbindelse med disse ting?

Der er rigeligt med muligheder for regeringen til at finde en dr. Jekyll-løsning. Jeg håber, at regeringens samvær med mr. Hyde er forbi, og at regeringen ikke vil lade sig lede yderligere til aftaler med Socialdemokratiet på dette område. Jeg havde indtryk af, at regeringen fortrød aftalerne af december måned 1987 med Socialdemokratiet på arbejdsmarkedsområdet, at man indså, hvor dyr aftalen af september 1988 var, og at man nu fortryder den aftale, man indgik her i december måned 1988. Tre gange at fejle er nok. Kom dog over til os og lav et forlig på denne sag!

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg har forstået, at hr. Kaj Poulsen stillede direkte forslag om, at sagens behandling standses, og at forslaget henvises til fornyet behandling i udvalget.

Dette forslag skal Tinget tage stilling til, og derfor spørger jeg: Er der nogen, der gør indsigelse? (Glistrup: Ja!)

Afstemning

Det af Kaj Poulsen (S) stillede forslag om, at lovforslagets behandling standses, og at lovforslaget henvises til fornyet behandling i udvalget, vedtoges med 126 stemmer mod 20.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Sagens videre behandling stilles herefter i bero.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 56:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Ændrede regler for overgang fra deltids- til fuldtidsforsikring, deltidsforsikring ved delpension m.v.).

Af arbejdsministeren (Henning Dyremose).
(Fremsat 12/10 88. Første behandling 25/10 88. Betænkning 12/12 88).

Der var stillet 7 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Taanquist (S):

Når vi engang er færdige med at stemme om ændringsforslagene til lovforslag nr. L 56, ser forslaget ud, nøjagtigt som Socialdemokratiet ønskede det fra begyndelsen, og det er jo slet ikke så ringe.

Socialdemokratiet undlader dog at stemme til ændringsforslag nr. 1, 3 og 4, der drejer sig om en nedsættelse af antallet af timer ved overgang fra deltids- til fuldtidsforsikring osv. Det er ikke, fordi vi ikke har sympati for dem, for vi har faktisk selv lavet dem. Men vi er blevet overbevist om, at en vedtagelse af dem ville være et brud på det forlig, vi har indgået med regeringen, så dem opgiver vi, og vi undlader at stemme til dem. Jeg gør opmærksom på, at de under ingen omstændigheder bliver vedtaget.

Vi stemmer for ændringsforslag nr. 2, hvorefter bestemmelsen om delforsikring udgår, og det er den, vi hele tiden har ønsket skulle udgå af lovforslaget. Det er der hermed flertal for, og det er vi meget godt tilfredse med.

[Taanquist]

Ændringsforslag nr. 5 stemmer vi imod, og her vil jeg godt bemærke, at tilsyneladende er Fremskridtspartiet og SF nu tilbage ved overbudspolitikken. Jeg er ked af, at SF benytter denne lejlighed til at vise, at de nu igen er slået ind på den gamle vej med at overbyde. Det er ganske unødvendigt at vedtage dette ændringsforslag. Ingen har ønsket det, og det er lidt uanstændigt at vedtage det, men det kan jeg jo ikke forhindre at SF gør. Jeg siger bare: Socialdemokratiet stemmer for, at kun de hørehandicappede får lejlighed til at tage deres invaliditetsydelse med, når de går på efterløn. Der er ikke andre, der har ønsket det, og derfor vil vi ikke foreslå en udvidelse af denne kreds.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

For at den videre debat ikke skal komme på afveje som følge af det sidste socialdemokratiske indlæg, vil jeg meget betone, at det er en besynderlig brug af ordet overbud, Socialdemokraterne anvender.

Folk, som har et handicap, har selvfølgelig præcis de samme merudgifter til dette handicap, hvad enten de er efterlønnere, arbejdsløshedsunderstøttelsesmodtagere eller andet. Men så kommer Socialdemokratiet og siger, at hvis deres handicap består i, at de er hørehæmmede, skal de også have dækning for deres merudgifter, og det er selvfølgelig helt i orden. Det at være hørehæmmet er da lige så slemt som alle mulige andre handicap. Men hvorfor i alverden skal man have en særregel for de hørehæmmede? Det kan ikke være rimeligt, at den tilsvarende invaliditetsgodtgørelse ikke skal ydes til dem, der måske er synshæmmede, har svært ved at bevæge en arm, har fået amputeret et ben, eller hvad der nu kan være tale om.

Man taler om overbud, men den ydelse, vi her taler om, ville, selv om den blev udvidet til at gælde alle handicappede, ikke engang koste så meget som et seminarium. Den vil nemlig koste 4 mio. kr., mens vi i går hørte, at seminarierne i gennemsnit koster 4½ mio. kr.

Der skal altså bruges 4 mio. kr., hvis man vil ligestille dem, der har et andet handicap, med dem, der er hørehæmmede. Det må være rimeligt, og det kan ikke være korrekt, at de, der indleder debatten, siger, at der er tale om et overbud, fordi folk med andre handicap skal ligestilles med hørehæmmede.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Man kan diskutere, om der er tale om overbud fra hr. Glistrups side. Sagen er nok snarere den, at hr. Glistrup ikke har forstået et suk af, hvad dette drejer sig om.

Denne ydelse er kompensation for et handicap i forbindelse med handicappedes arbejde, og så er det ulogisk, at de fortsat skal have denne ydelse, når de opgiver deres arbejde.

For de hørehandicappede ligger det helt anderledes. Det er en anden form for kompensation, de får, nemlig en kompensation for deres handicap i almindelighed, og derfor kan de tage den med, når de går på efterløn.

Det er fuldstændig ulogisk, når hr. Glistrup argumenterer for, at en ydelse, som er givet til et bestemt formål, kan tages med, når formålet falder væk.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Hvad enten den historiske årsag til et handicap er den ene eller den anden, om man er kommet til skade, fordi man har en skrap kone derhjemme, fordi man har været ude i en boksekamp, eller fordi man har fået en skade på sit arbejde, er det, der er afgørende, at man har nogle merudgifter, f.eks. fordi man har fået sat et ben af, er blevet svagsynet eller lignende, og derfor skal man have præcis den samme støtte, som når handicappet består i, at man er hørehæmmet.

Det er 4 mio. kr. alt i alt, men den ligestilling mellem de forskellige handicappede vil Socialdemokratiet ikke være med til at gennemføre, formentlig fordi de har nogle i deres bagland, der er hørehæmmede. At det forholder sig sådan i den gruppe, får man jo et levende indtryk af, når man færdes her i salen, og det kan altså være den eneste grund til at udskille de hørehæmmede fra andre handicappede.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Hr. Glistrup har stadig væk ikke forstået et suk af det hele. Det drejer sig om et tillæg for en ulempe, og når den ulempe falder bort, skal man ikke have tillægget mere.

I øvrigt kunne jeg da bede hr. Glistrup om, for at han bedre skal kunne forstå en lille smule

[Taanquist]

af det, at læse det brev fra De Samvirkende Invalideorganisationer, der er optrykt som bilag til betænkningen. Vi har holdt os meget nøje i kontakt med De Samvirkende Invalideorganisationer, og de har bedt os om at gøre dette for de hørehæmmede, mens de ikke har bedt os om at gøre det for andre grupper, for hvis der endelig skal bruges et beløb – stort eller lille – kan man finde bedre måder at bruge det på end ved at give det til dem, der ikke har den ulempe mere, som har betinget, at de fik invaliditetsydelsen.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Man bliver hverken kureret for en synslidelse eller for et dårligt ben, eller hvad handicapet nu består i, fordi man går på efterløn. Man har præcis den samme ulempe og udgift. Hvis man kunne kurere f.eks. folk, der er synshæmmede, ved at udstede en efterlønsattest til dem, var det selvfølgelig i orden, men det samme gælder de hørehæmmede. Det er en diskrimination inden for handicapområdet, hvad man så end siger fra Socialdemokratiets side.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Hr. Taanquist for en kort bemærkning, og så går vi tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Nej, det er ingen diskrimination af nogen som helst. Dette har ikke noget med handicapet at gøre, det har noget med arbejdspladsen at gøre, og når man ikke er på arbejdspladsen, skal man altså ikke have dette tillæg mere. Det er det eneste, det drejer sig om.

Og må jeg endnu en gang bede hr. Glistrup om at læse brevet fra De Samvirkende Invalideorganisationer. I øvrigt kan jeg se, at SF har travlt med at studere det samme bilag, for det samme gælder jo for SF's vedkommende.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Så går vi tilbage til ordførerrækken.

Pia Christmas-Møller (KF):

Fremskridtspartiet er jo leverandør af lidt af hvert, det ved vi udmærket godt. Alligevel må man, selv ud fra Fremskridtspartiets præmis-

ser, antage, at der i bedste fald er sket en kortslutning i Fremskridtspartiets folketingsgruppe og dermed i Fremskridtspartiets politik i forbindelse med behandlingen af L 56.

Der må være sket en kortslutning i forbindelse med Fremskridtspartiets holdning til arbejdsmarkedsspørgsmål, fagforeninger og a-kasser. Kan det virkelig være rigtigt, at det er opfattelsen hos alle medlemmer af Fremskridtspartiets folketingsgruppe inklusive gruppeformanden og den politiske ordfører, at Fremskridtspartiet skal lægge sten i vejen for i tusindvis af danske lønmodtagere, som ønsker at drage nytte af delpensionsordningen, vel at mærke af hensyn til nogle vedtægter i a-kasserne? Skal de virkelig stå over hensynet til delpensionisterne ifølge Fremskridtspartiets opfattelse? Det er ganske enkelt helt ufatteligt.

Vi har appelleret til a-kasserne om frivilligt at give lønmodtagerne mulighed for at gå på deltidforsikring – uden større virkning. Vi har så fremsat dette lovforslag for derigennem at sikre dem denne ret, men Fremskridtspartiet vil ikke være med.

Fremskridtspartiet stiller sig i spidsen for en ikke helt ukendt alliance på arbejdsmarkedsområdet, en alliance, som består af Fremskridtspartiet, Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti. Det er ganske enkelt en helt ufattelig situation, og jeg kan ikke andet end anmode om, at vi får mulighed for at diskutere disse ting med Fremskridtspartiets repræsentanter endnu en gang i udvalget.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Da jeg ikke fik lejlighed til at blande mig i debatten mellem hr. Taanquist og hr. Glistrup, skal jeg lige gøre opmærksom på, at bemærkningen om, at Fremskridtspartiet og SF nu går hånd i hånd om en overbudspolitik, er jo sludder – det har man lov til at sige fra talerstolen – for hvis hr. Taanquists argumentation her skulle være gældende, ville det betyde, at Socialdemokratiet stemte imod, at hørehæmmede kan bevare deres invaliditetsbeløb, når de går på efterløn.

Hr. Taanquist argumenterer på følgende måde: Efterløn er noget med, at man går fra arbejdet, og derfor skal man ikke bevare et tilskud, som man får, fordi man går på arbejde. Konsekvensen af det må naturligvis være, at Socialdemokratiet så skulle stemme imod det punkt og

[Lilli Gyldenkilde]

så, men det gør Socialdemokratiet ikke. Det er vi mange der er glade for, fordi det er rimeligt, at man kan modtage invaliditetsydelse både inden for efterlønsordningen og inden for deltidsoordningen, og det er jo det, der her er tale om.

Når vi stemmer sammen med Fremskridtspartiet i denne sag, er det simpelt hen, fordi der er andre grupper, som skal have samme fordel, naturligvis. Hvor mange af os kender ikke til organister, som på trods af et svagt syn eller for den sags skyld blindhed har formået at tage en uddannelse, og som derfor har brug for hjælpeforanstaltninger, når de skal passe deres arbejde? Hvad enten de så passer deres arbejde på fuldtid eller på deltid eller de går på efterløn, hvor de har ret til at arbejde visse timer om året, er det da klart, at de skal have den mulighed, hr. Taanquist.

Men lad nu det ligge, for jeg forstår da godt, at man må bruge enhver form for argumentation, hvis man vil gå imod dette her, men det holder altså ikke, og det vil jeg have lov til at sige.

Så skal jeg sige om det ændringsforslag, som S, SF og Fremskridtspartiet har stillet, at det da er almindeligt kendt, at vi har forskellige motiver, men jeg skal da ikke kaste mig over hr. Glistrup, når han vil være med til at stemme for dette forslag. Jeg er uenig i hr. Glistrups argumentation, og jeg ved, at han er uenig i min argumentation og for den sags skyld også i Socialdemokratiets, men det er ikke det, der tæller. Her tæller stemmerne, og derfor er det udmærket, at dette ændringsforslag går ud af lovforslaget.

De ændringsforslag, SF i øvrigt har stillet, skyldes, at der rent faktisk er tale om, at der er sket arbejdstidsnedsættelser i samfundet, og godt for det, men lovgivningen bliver sjældent rettet til herefter. Det er faktisk det, der sker med de ændringsforslag, der her er stillet.

Jeg er vel vidende om, at når der er indgået forlig, kan man ikke altid stemme, som man gerne vil, men da vi ikke er med i noget forlig på dette område, står vi ganske frit med hensyn til at stille disse ændringsforslag, og vi ønsker altså, at loven skal rettes til på dette område.

Jeg skal ikke undlade at sige, at det ændringsforslag, nr. 6, som Fremskridtspartiet har stillet, kan vi naturligvis ikke støtte. Det er jo helt urimeligt, at arbejdsforhold andre steder

end just i Danmark, f.eks. i Grønland og på Færøerne, ikke skal kunne indregnes i arbejdstiden, når det regnes ud, hvor længe man har været på arbejdsmarkedet. Jeg synes, det er helt grotesk, at hr. Glistrup stiller dette ændringsforslag, men sådan er der jo så meget. Det stemmer vi bare imod, og så bliver der ikke nogen bjørn ud af det skind, eller hvad det nu hedder.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Jeg skal bare stilfærdigt gøre opmærksom på, at invaliditetsydelsen tildeles på et andet grundlag til hørehandicappede end til andre handicappede. Det er det, dette drejer sig om, og det er det, fru Lilli Gyldenkilde og hr. Glistrup ikke er klar over. Det er 2 forskellige grundlag, ydelsen bliver tildelt på, og derfor kan man ikke sammenligne de 2 forhold.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg må sige til hr. Taanquist, at det er nødvendigt, at jeg giver udtryk for, at der her er et punkt, hvor Socialdemokratiet og SF principielt ikke er enige, og da vi tilhører 2 forskellige partier, er det vel rimeligt nok. Det, jeg klandrede hr. Taanquist for, var, at argumentationen ikke holdt, og det gør den da heller ikke.

Men princippet i dette er, at folk ikke får mindre brug for deres invaliditetstillæg, fordi de delvis går ud af arbejdsmarkedet, præcis som vi i SF mener, at når folk, der gennem nogle år har fået et invaliditetsbeløb til køb af medicin og hjælpeforanstaltninger af forskellig slags, går på folkepension, er det ikke rimeligt, at dette beløb bliver frataget dem, den dag de går på en pension. Man er lige syg, hvad enten man er 66½ eller 67 år.

Det er altså principielt, vi har nogle uenigheder her, og de går så igen i ændringsforslag af denne slags. Jeg synes ikke, det er noget at gøre en større historie ud af, men jeg synes, det var rimeligt at opridse disse principper for hr. Taanquist.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Det lovforslag, som vi behandler, er jo stort set et forslag, som vi allerede blev bekendt med for 14 måneder siden. Dengang hed det L 49,

[Glistrup]

men det blev altså ikke færdigbehandlet, da der blev udskrevet folketingsvalg i foråret, og så dukker det altså op i denne samling som L 56 med nogle småændringer, men stort set er det det samme forslag. Og det, der karakteriserer forslaget, er, at det er et bunkebryllup mellem en lang række forskellige mindre områder – tør man vist godt sige – inden for Arbejdsministeriets felt, hvor man altså gerne vil have behandlet en lang række ting i et samlet lovforslag, idet man mener, at man kan lappe på den arbejdsløshedslov, som vi vist alle sammen kan blive enige om ikke er det største og mest fejlfri åndsprodukt, som findes i denne verden.

Derfor er forholdet jo det, at så at sige alt, hvad vi taler om her, har været grundigt tygget igennem både ved folketingsbehandlingen sidste år, ved udvalgsbehandlingen og ved førstebehandlingen i år, og derfor er det naturligt for mig i denne ordførertale ved anden behandling at indskrænke mig til at behandle de 3 punkter, hvor Fremskridtspartiet er uenig med arbejdsministeren og derfor gerne vil have det, vi vil kalde forbedringer, i hans forslag. Så må vi se, i hvilket omfang vi kan få flertal for dem.

Det ene af disse områder har vi jo allerede i udvekslingen af korte bemærkninger været delvis igennem, og efter at jeg sidst havde ordet vedrørende de handicappede, hørte vi fra Socialdemokratiets side, at en hørehæmmet får sit invaliditetsbeløb på et andet grundlag, end en synshæmmet gør. Det er da rigtigt, at en hørehæmmet får det, fordi han har vanskeligt ved at høre og derfor skal have nogle specielle hjælpemidler. En synshæmmet får det, fordi han har svært ved at se, og derfor skal han have nogle andre ting, der afhjælper hans handicap. Jeg kan bare ikke se, at man fra lovgivningsmagtens side skal gøre forskel her.

Jo, siger så den socialdemokratiske ordfører, for det mener De Samvirkende Invalideorganisationer. Jeg skal ikke begynde at blande mig i, hvad der måtte være af interne politiske stridigheder mellem strammere og slappere og fraktioner med hensyn til, om folk inden for De Samvirkende Invalideorganisationer har det ene eller det andet handicap, men jeg skal bare sige, at som lovgiver må vi behandle alle handicappede ens, og vi kan ikke pludselig, fordi en eller anden organisation muligvis internt med et flertal på 17 mod 16 har besluttet, at man vil hjælpe de hørehæmmede og lade dem med dår-

ligt ben eller med migræne eller med dårligt syn kaste ud i den kolde sne. Det skal vi ikke bøje os for her i Folketinget.

Så er der ændringsforslag nr. 6, som fru Lilli Gyldenkilde mildt sagt ikke holder af, men der er nu ikke de kæmpestore forskelle. Det, det drejer sig om, er, i hvilket omfang udlændinge skal have adgang til dansk arbejdsløshedsunderstøttelse, og i betragtning af de meget forskellige vurderinger, der er tale om vedrørende disse forhold, synes vi, det er noget, Folketinget må tage sig af og give regler for, og det er ikke rigtigt at give den til enhver tid siddende arbejdsminister bemyndigelse til, alt efter hans holdning til det ene eller det andet, at afgøre spørgsmålet om udlændinges adgang til at få dansk arbejdsløshedsstøtte. Det er efter vores mening et lovgivningsanliggende, og så er det højst sandsynligt, da holdningen til udlændinge og udlændinges adgang til at nyde godt af danske statskasser jo er forskellig i SF og i Fremskridtspartiet, at vi vedrørende forslag på dette område vil have forskellige opfattelser, men dette her går ud på, at vi skal have det forelagt i form af lovforslag.

Så er der endelig det, som den konservative ordfører hidsede sig så enormt op over, men det, vi foreslog i 1987 og i foråret 1988, og som vi afleverede betænkningssudkast om og begrundede i taler fra denne talerstol, er præcis det samme. Nu kommer så den konservative ordfører og siger om denne enkelthed: Det spiller en rolle for tusindvis af mennesker, der ellers kan få en eller anden social ydelse. Det ryger ligefrem helt op i finanslovssammenhæng, og man skulle tro, at statskassen blev lænset for yderligere hundredevis af millioner kroner. Og så spurgte hun, om der er nogle i Fremskridtspartiets gruppe, der er uenige. Jeg kan spørge: Er finansministeren enig i, at der skal ofres så mange ekstra penge, som den konservative ordfører ønsker? Men det er under alle omstændigheder en bagatel.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Hvis Fremskridtspartiet mener, at det er en bagatel, vil jeg gerne appellere på det inderligste om, at man trækker sit ændringsforslag i forbindelse med lovforslag nr. L 56 og også den begrundelse, man har givet i betænkningen for ændringsforslaget. I denne begrundelse hedder det jo:

[Pia Christmas-Møller]

»Fremskridtspartiet ser ikke i det foreliggende tilfælde tilstrækkelig anledning til at bryde sædvanen om, at loven ikke skal ændre vedtægter for en a-kasse på en måde, så lovgiver optræder som en hund i et spil keglers.«

Hvis det virkelig forholder sig sådan, at hr. Glistrup ikke anser det for et kardinalpunkt, synes jeg, det ville være en god idé, at man trak dette forslag, for vi opfatter det faktisk som et meget centralt og vigtigt punkt af hensyn til hele delpensionsordningen og af hensyn til de mange lønmodtagere, der ønsker at få denne mulighed.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Nu er det jo ofte sådan, når man drøfter lovforslag og især ændringsforslag her i Folketinget, at man skal tænke meget over det, der ikke står, og jeg vil ikke undlade at gøre hr. Glistrup opmærksom på, hvad der ikke står i punkt 15 i forslaget.

Hr. Glistrup argumenterer her med, at når det kommer til stykket og vi skal hitte ud af, hvordan SF og Fremskridtspartiet stiller sig til, at udlændinge i Danmark skal have glæde af vores a-kassesystem og vores – som her – efterlønsystem, kan det godt være, at vi ser forskelligt på det. Dertil må jeg sige, for at der ikke skal være nogen misforståelser: Vi ved godt, hvordan efterlønsordningen er finansieret her i landet: Den er stort set finansieret af lønmodtagerne selv. Alle de seneste forhøjelser, der er foretaget, har lønmodtagerne selv måttet betale, og det er da klart, at når lande, som vi i øvrigt sammenligner os med og har forskellige sociale kontrakter med – det kan være Sverige, og det kan være andre EF-lande – ikke har en tilsvarende lov, kan vi ikke åbne for, at folk, der efter 9 års arbejde i Tyskland, i Irland eller i Sverige for den sags skyld, kommer her til landet og får 1 års arbejde, kan få efterløn efter de gældende regler, eftersom det er danske lønmodtagere, der har finansieret det hele. Hr. Glistrup skal derfor ikke være i tvivl om, at på dette ene punkt tror jeg ikke vi er så uenige endda, og det er det, jeg bl.a. læser ud af dette forslag.

Men når hr. Glistrup så vil føje dertil, at det også skal gælde for folk, som har arbejdet inden for rigsfællesskabet, i Grønland eller på Færøerne, er det, der er noget helt galt, hr. Glistrup, og derfor ønsker vi ikke at medvirke til det ændringsforslag, hr. Glistrup har stillet.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Nu nævner fru Lilli Gyldenkilde, at som arbejdsministeren har strikket nr. 15 i dette forslag sammen, så omfatter det også efterløn, og det omfatter også Grønland og Færøerne. Men først og fremmest er situationen den, at det omfatter alle former for dagpenge, feriegodtgørelse og efterløn, og her er trods alt dagpengeområdet det, der betyder noget, og med al respekt for størrelsen af Færøerne og specielt Grønland så omfatter arbejdsministerens forslag den hele vide verden: Pakistan, Canada, og hvad der ellers kan være tale om. Derfor er det, vi siger, at på basis af sådan nogle enkelte frynser, som fru Lilli Gyldenkilde fremdrager, kan hun ikke erklære, at hun støtter arbejdsministeren, når langt, langt det store område er noget andet.

Til den konservative ordfører, der siger, at for hende er det væsentligt at få lov til at ændre i a-kassevedtægter, og så må Fremskridtspartiet også indse, at det er væsentligt: Vi må selv foretage vor væsentlighedsvurdering, og jeg kender tilstrækkelig meget til a-kassevedtægter og ved, hvad det er for noget sammenstrikket, svært tilgængeligt stof. Går man først ind, som dette lovforslag gør, og ændrer ét sted i a-kassevedtægter, falder hele korthuset, hvorefter man bliver nødt til at ændre et væld af andre steder, og så skal vi efterhånden i Folketinget gå samtlige a-kasser igennem i Danmark og ændre i deres vedtægter både det ene og det andet sted. Jeg synes ærlig talt, Folketinget har noget bedre at gøre for noget, der efter vor bedste mening ikke er skygge af realitet i.

Det undrede mig, at den konservative ordfører kunne tale om, at dette gjaldt for tusindvis af mennesker. Jeg vil skønne, at det har betydning for måske 3 mennesker over de næste 25 år. Det er sådan nogenlunde størrelsesordenen i det, men så skulle Folketinget til gengæld rette på alle vedtægter frem og tilbage. Det skal vi lade være med.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg vil godt høre hr. Glistrup, om jeg har forstået det rigtigt, at Fremskridtspartiets holdning er den, som jeg så skal sige til den fuldtids-beskæftigede 60-årige, som tilfældigvis arbejder inden for et område, hvor overenskomster-

[Pia Christmas-Møller]

ne kun har fuldtidsbeskæftigelse, og som ønsker at gå på delpension, at vedkommende desværre ikke kan få sin deltidforsikring, fordi Fremskridtspartiet ikke ville give dem det her, fordi Fremskridtspartiet mener, at nogle hensyn til nogle vedtægter er vigtigere end hensynet til de lønmodtagere, der ønsker at tage delpensionsordningen i anvendelse. Det er den besked, jeg skal give til den 60-årige, der ønsker en delpension og en glidende overgang fra den fuldtidsarbejdendes situation til pensionisttilværelsen.

Har jeg forstået det rigtigt, at det er Fremskridtspartiets holdning til dette spørgsmål?

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Som sædvanlig har fru Pia Christmas-Møller intet forstået om Fremskridtspartiets holdning. Jeg skal derfor råde fru Pia Christmas-Møller til at lade være med at gå ud i landet og tale om, hvad Fremskridtspartiet mener. Hun blamerer sig nok med at fortælle, hvad De Konservative mener. Det kan hun fortsætte med.

Det, som fru Pia Christmas-Møller skal gå ud og sige, er, at der er en ligegyldig subtilitet, idet der ikke er nogen som helst af de mennesker, vi taler om her, der kan have nogen økonomisk motivering til at vælge delpension. De vil alle sammen vælge efterløn. Det er det første.

Derfor er det uden praktisk betydning for mennesker uden for elfenbenstårne som det, fru Pia Christmas-Møller opholder sig i. Dermed skal hun sige, at hvis folk melder sig ind i Det Konservative Folkeparti, må de rette sig efter vedtægterne i Det Konservative Folkeparti og skal ikke udsættes for, at Folketinget siger, at nu skal Det Konservative Folkepartis vedtægter ændres, sådan så man udpeger formanden på en anden måde, end man gør i øjeblikket, eller at der skal ændres noget andet i De Konservatives vedtægter, og præcis det samme gælder a-kassevedtægter.

A-kassens medlemmer har – bevares ikke som de største juridiske mesterværker – gennemført nogle vedtægter, og der er knyttet tradition til deres vedtægter og til, hvad der gælder deri. Hvis Folketinget skulle rette i alle foreningsvedtægter ud over hele landet, fordi man fik en fiks idé hos fru Pia Christmas-Møller, kunne det i hvert fald blive svært for os at have

et sådant foreningsdiktatur her i landet. Det er jo det, som jeg kan gå ud og sige at fru Pia Christmas-Møller ønsker. Hun ønsker et foreningsdiktatur, således at foreninger ikke selv skal kunne fastsætte deres vedtægter, men at det skal fastsættes partipolitisk, hvordan enhver propforening i Danmark skal have sine vedtægter udformet. Er det det, fru Pia Christmas-Møller ønsker jeg skal gå ud og sige om De Konservative? Jeg skal nok lade være med at udtale mig om De Konservative. Jeg har et godt og glædeligt budskab, når jeg taler om Fremskridtspartiet, og det er mig mere end nok.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Kristeligt Folkeparti har altid været en varm tilhænger af delpensionsordningen som en mulighed for de ældre, der ønsker at bruge den. Jeg var kisteglad, da vi for nogle år siden fik den igennem i Folketinget. Det er deprimerende, at en lang række borgere i dag i praksis er forhindret i at benytte denne udmærkede ordning.

Der er to muligheder for at hjælpe disse borgere til at kunne bruge denne ordning. Den ene mulighed er, at man kan give borgerne frihed til at vælge, hvilken a-kasse de ønsker at være medlem af. Den mulighed har regeringspartierne desværre hindret at vi kunne bruge. Den vil le Fremskridtspartiet godt være med til at vi kunne bruge. Det så vi i debatten om organisationsfrihed her for nogen tid siden. Den mulighed ville Kristeligt Folkeparti også gerne være med til.

Men så er det chokerende at konstatere, at Fremskridtspartiet ikke kan se, at realiteten i dag er, at vi ikke kan få organisationsfrihed. Derefter er vi da nødt til sammen med regeringen at gennemføre den anden metode, med hvilken vi kan sikre de ældre borgere ret til at bruge deltidspension. Derfor er det mærkeligt at opleve, at Fremskridtspartiets gruppe har ladet sig overbevise af hr. Glistrups hadske holdning til hele delpensionsordningen, sådan at man i dag vil være med til at cementere organisationernes mulighed for at hindre deres egne medlemmer i at benytte en god ordning.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

[Pia Christmas-Møller]

Jeg har ingen ambitioner om at udlægge Fremskridtspartiets politik rundt omkring i landet, lad det være sagt krystalklart! Alligevel er det en fordel at kunne forstå, hvad det er, der bevæger sig i Fremskridtspartiet. Jeg kan altså ikke forstå baggrunden for Fremskridtspartiets holdning i denne sag. Jeg kan ikke få det til at stemme med Fremskridtspartiets holdning til organisationsfrihed, foreningsfrihed og til de debatter, Fremskridtspartiet heftigt og ivrigt har deltaget i adskillige gange her i folketings-salen såvel som ude i landet. Man er da nødt til at forklare de 60-årige, som ønsker at gå på pension, hvorfor de ikke kan få den mulighed at blive deltidsforsikrede. Vi er da nødt til at sige, at det ville vi meget gerne fra konservativ side, og at vi har stillet forslag i Folketinget om det, men at vi blev stemt ned af Fremskridtspartiet, som satte hensynet til fagforeningernes og a-kassernes vedtægter over hensynet til lønmodtagere, der ønsker delpension. Fremskridtspartiet, som sætter hensynet til organisationerne over hensynet til den enkelte, er vi da nødt til at give som forklaring. Det ser ikke ud til i øjeblikket, at vi kan komme igennem med dette vigtige forslag.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Vi er efterhånden ved at blive helt velkendte med denne alliance: Socialdemokratiet, SF og Fremskridtspartiet. Vi så det i går ved boligfor-slag, vi ser det i dag i to af arbejdsmarkedsfor-slagene. Det må vi tage til efterretning. Der er i og for sig ikke noget mærkeligt i, at man af tak-tiske grunde kan stemme sammen. Det bliver derimod yderst mærkeligt, når man også kan se de tre partier sammen af politiske grunde. Mærkelige sengekammerater må man vel ac-ceptere, men når politikken ikke hænger sam-men – og det synes jeg oplagt ikke den gør i det-te tilfælde – må man alligevel undre sig.

Hvordan kan det være, at det Fremskridts-parti, som vi har set gentagne gange herinde gå imod eksklusivaftaler, gå imod udskrivning af tvangsbidrag til politiske partier, nu bruger nøjagtig den samme argumentation som S og SF om at beskytte de enkeltes foreningsfrihed i forbindelse med a-kasser og derved altså sikre, at man fra en fagforenings side kan forhindre deltidsforsikring, hvor folk ønsker at gå på del-pension? Kan det virkelig hænge sammen med

en holdning om, at den enkelte skal have sine frihedsrettigheder? Jeg synes, hr. Glistrup skylder os alle sammen en forklaring på dette. Jeg synes måske især, at Fremskridtspartiets gruppe skylder os en forklaring. Er virkelig hele gruppen bag dette synspunkt, eller er der tale om et virkelig eklatant »koks i kulissen«?

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Nu kender hykleriet snart ingen grænser her-inde. Det parti af alle, som gang på gang har sagt, at de ikke kunne drømme om at samarbej-de med Fremskridtspartiet, ja, de kunne ikke engang være i stue med dem, har nu på en række områder Fremskridtspartiet som parlamen-tarisk grundlag. Så skal vi andre høre på, at det er os andre, der går helt fejl, fordi vi i nogle en-keltsager stemmer sammen med Fremskridts-partiet. Det er næsten ikke til at bære, hr. Jør-gen Estrup!

Skulle vi nu snakke om, hvem der er senge-kammerat med hvem, kan jeg fortælle, at det er ikke SF, Fremskridtspartiet og Socialdemokra-tiet – nej tak, det ligger et helt andet sted.

Må jeg så sige til hr. Glønborg med udgangs-punkt i de samme bemærkninger, at hykleriet ingen grænser har, at det er ubærligt for os an-dre at høre, at vi nu lægger sten i vejen for, at folk, der ønsker at træde ned, før de kan gå på pension, ikke skal have muligheder for det. Der er rige muligheder for det. Vi har en udmærket efterlønslov, som bør laves bedre. Vi er parat til at se på, om de timer, man må have arbejde in-den for efterlønsordningen, skal udvides. Lad os bare se på det, fordi vi i princippet er enige om, at folk skal have lov til at aftrappe, når de gerne vil, før de går på en almindelig pension.

Men problemet med delpensionen har hele tiden været ikke alene, at der er masser af over-enskomster, hvor man ikke har begrebet del-tidsarbejde, men at vi har en lang række ar-bejdspladser – og det er hovedparten af ar-bejdspladser – hvor man simpelt hen ikke har deltidsarbejde. Så længe de to ting ikke er i or-den, bliver denne lov en fiasko. Det har vi sagt hele tiden, og det vil vi sige endnu en gang. Lad os kigge på og forbedre efterlønsloven. Det er det, vi burde gøre i stedet for dette makværk.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Den sidste korte bemærkning, inden vi går tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Fru Pia Christmas-Møllers bekymringer kan jeg totalt fjerne med at sige, at den vælger, hun forventede at møde – det vil være mere usandsynligt, at hun møder en sådan vælger, end at hun finder en dinosaur i sin baghave, selv om videnskaben har troet, at dinosaurerne uddøde for 40 millioner år siden.

Til hr. Jørgen Estrup fra De Radikale skal jeg sige, at for Fremskridtspartiet er det afgørende ikke, hvem vi samarbejder med, men hvad vi samarbejder om.

Til hr. Glønborg skal jeg sige, at der nok ikke er to partier i dette Folketing, der står hinanden nærmere, når det drejer sig om eksklusivtvang, end hans og mit parti, og at vi absolut mener, at selve det at kunne få sit levebrød, eksistensen for sig og sin familie, er så væsentligt, så a-kasse – eller fagforeningsvedtægter som i dette tilfælde – må vige for selve det menneskelige centrale og naturlige, lige så vel som vi selvfølgelig ville gå imod fagforeningsvedtægter, der gik ud på, at man skulle drive ku-klux-klan-virksomhed eller dræbe folk eller noget lignende. Hvis der stod det i fagforeningsvedtægter, skulle det selvfølgelig udryddes på samme måde som det, at man tager arbejde fra folk. På samme måde betragter vi i et demokrati det at tvinge folk til at støtte et politisk parti, der ikke er deres eget. Fordi vi på de to punkter siger, at fagbevægelsen ikke skal kunne gennemtvinge det over for den enkelte, følger der ikke deraf, at vi på alle detailpunkter, f.eks. om de skal have 2 ugers eller 4 ugers indkaldelsesfrist til generalforsamlinger, om generalforsamlingen skal holdes i september eller første halvdel af oktober, eller hvad der nu står i vedtægterne, fra Folketingets side den ene dag skal have Kvindeligt Arbejderforbund i Brønderslevs vedtægter til revision og den næste dag Smedens Forbund i Maribo. Det er jo det, fru Pia Christmas-Møller vil, og den hopper vi ikke på.

Jørgen Estrup (RV):

Efter denne diskussion kan man jo holde en kort ordførertale. For det, som nu er konstateret, er, at et flertal bestående af Socialdemokratiet, SF og Fremskridtspartiet, holder fast i, at man vil udhule mulighederne for at få delpension.

Det synes jeg er yderst beklageligt. Det er en uheldig alliance, det er en situation, hvor vi forhindrer folk i at få nogle grundlæggende rettigheder. Fra radikal side beklager vi det i allerhøjeste grad.

Lad mig så føje til, at jeg synes, at det er godt, at vi har fået konstateret, at der er forskellige flertalskombinationer i dette Folketing. Det har fru Lilli Gyldenkilde altså også set nu. Det har jeg ikke noget imod. Det synes jeg er i orden. Jeg synes bare, vi skal konstatere det fra alle sider, at vi bruger de stemmer, der er. Det gør Fremskridtspartiet, det gør SF, det gør Socialdemokratiet, og det gør regeringen.

Det, som er mindre bekvemt, og det, som kan gøre én betænkelig med mellemrum, er de politiske grundlæggende alliancer. Når Fremskridtspartiet i en sag som denne stemmer med S og SF, skriver man også under på, at i spørgsmål om fagbevægelsens ret til at sætte sine egne regler, støtter man det. Dette er en understregning af, at Fremskridtspartiet er villig til at give fagbevægelsen carte blanche. Det har vi aldrig været fra radikal side, og det vil vi heller ikke være fremover.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes nok, at man skal konstatere, at hykleriet hos Det Radikale Venstre næsten ingen grænser har.

Jeg har den store ære at være opstillet i den samme kreds som Det Radikale Venstres næstformand, hr. Peter V. Jensen, som gentagne gange på vore møder omkring Ålborg har sagt, at er der ét parti i Folketinget, der garanterer for, at Fremskridtspartiet ikke får indflydelse, er det De Radikale.

Nu står vi så i en situation, hvor der er gennemført en brutal lovgivning hen over hovedet på stort set hele den dårligst stillede del af den danske befolkning, hvorefter vi skal høre, at der er skabt en uheldig alliance på dette område.

Må jeg kort og klart prøve at fortælle, hvad det drejer sig om. Samtlige områder inden for fagbevægelsen, der har deltidsområder, har deltid i deres overenskomst – det er samtlige offentlige inden for FTF, AC, Kvindeligt Arbejderforbund og HK – mens en række håndværksområder ikke har det. På trods af at det er muligt at få delpension på hovedparten af det danske arbejdsmarked, har delpensionslovgiv-

[Kaj Poulsen]

ningen haft en så drønende fiasko, at kun en 7.000–8.000 mennesker har søgt den, hvoraf hovedparten er selvstændige erhvervsdrivende. Der er ingenting, der kan lokke lønmodtagere.

Selv om man gennemfører den ændring, som er foreslået her, med de kasser, der er i fagorganisationer, der ingen deltidsoverenskomst har, vil det ingen virkning have, fordi folk ikke kan få deltidsarbejde inden for de områder, når det ikke indgår i overenskomsterne. Derfor er det, der foregår her, et flop. Man vil forsøge at redde en ære, som man slet ikke har for denne deltidspensionsordning, og derfor er det naturligvis grunden til, at vi har stillet det ændringsforslag, og at der er et flertal i Folketinget, der stemmer for det.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Mon det nogen sinde kan lykkes at få socialdemokrater til at forstå, at man skal kæmpe for det enkelte menneskes ret, og at retsprincipper ikke bare er et spørgsmål om, om det drejer sig om mange. Jeg er i denne sag flintrende ligeglad med, om det drejer sig om 10 eller om 1.000. Det er et spørgsmål om det enkelte menneskes ret til at udnytte de love, vi har lavet i dette land, og så er det et spørgsmål om at forhindre kraftige organisationer i at sætte sig på hvert enkelt medlems lovlige rettigheder. Det er det, vi ønsker at forhindre.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Hr. Glønborgs liberale frisind kommer somme tider til udtryk i hvert fald i taler i Folketinget. Når hr. Glønborg siger, at det drejer sig om at kæmpe for det enkelte menneskes ret i forhold til lovgivningen, ved hr. Glønborg ikke, hvad det er, han skal stemme om. Det er jo ikke første gang, vi opdager det. Selv om dette ændringsforslag bliver vedtaget, vil disse mennesker ikke have den ret, hr. Glønborg ønsker at de skal have. Så skal hr. Glønborg gribe ind i overenskomsterne, fortolke de enkelte overenskomster, gribe ind i de enkelte fagforeningers vedtægter og sætte sig på foreningsfriheden i dette land. Hvis det er det, han vil – for at gå så langt som til den flotte formulering om det enkelte menneskes ret – skal hr. Glønborg sige det i stedet for at hoppe på en limpind, som rege-

ringen forsøger at gennemføre for at dække over en fiasko, som Kristeligt Folkeparti har været med til at gennemføre. Det er en drønende fiasko, fordi der ikke er nogen tilbud til lønmodtagerne på arbejdsmarkedet.

Hovedparten af lønmodtagerne på arbejdsmarkedet har muligheder for at få delpension, fordi der er deltidsoverenskomster, men der er ingenting, der lokker dem. Det er stort set selvstændige erhvervsdrivende, der har brugt ordningen. Anderledes er det ikke.

Bollmann (CD):

Det er interessant, når vi diskuterer arbejdsmarkedsspørgsmål, for den ene dag afviser regeringen et forslag med den motivering, at det er noget, parterne selv skal finde ud af, for det er indgreb i overenskomsterne, og den anden dag kommer Socialdemokratiet og Fremskridtspartiet og siger, at dette er indgreb i organisationsfriheden.

Jeg vil gerne sige, at vi har stor respekt for organisationerne, det har vi selvfølgelig også for a-kasserne og deres vedtægter, men vi mener, at de muligheder, som lovforslaget her giver, er så væsentlige, at vi i en sådan situation er parat til at stemme for. Jeg skal i øvrigt ikke blande mig i, hvem der går i seng med hvem af de forskellige partier, eller hvem der stemmer sammen med hvem, men der er for mig ingen tvivl om, at vi bør stemme for her. I CD undrer vi os nøjagtig lige så meget som alle andre over, at Fremskridtspartiet har lavet denne alliance her, men det er ikke den eneste gang, vi ser det i dag. Vi vil også se det under det næste lovforslag.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Når CD's ordfører påstår, at vi griber ind i overenskomsterne med dette lovforslag, er jeg nødt til at bede om en kort bemærkning, for det er ikke sandt. Vi griber ikke ind i nogen som helst overenskomstaftale med dette lovforslag.

Det handler om nogle vedtægter for nogle a-kasser, som ikke har noget som helst med overenskomsterne at gøre. Tværtimod er der i forvejen et lovgivningsgrundlag, som sikrer nogle minimumsbestemmelser, nogle minimumskrav til de enkelte a-kassers vedtægter. Det er det, vi snakker om, og det er i og for sig også relevant for hr. Glistrup at høre efter her. Det sætter nemlig en stribe af hr. Glistrups kommentarer i relief.

[Pia Christmas-Møller]

Endelig vil jeg, nu når jeg er heroppe, kommentere fru Lilli Gyldenkildes indlæg, for der er jo ikke noget nyt i fru Lilli Gyldenkildes holdning, og der er heller ikke noget nyt i Socialdemokratiets holdning. De har aldrig ønsket delpensionsordning og har *aldrig* ønsket at hjælpe den igennem. De vil derimod styrke efterlønsordningen, fordi den ligger i a-kasse-, underforstået i fagforeningsregi, og dermed er godt beskyttet af de store organisationer.

Det er klart politisk, og derfor er der ingen overraskelse i de to partiers holdning. Overraskelsen finder vi i Fremskridtspartiets holdning, som nu er at finde i alliance med S og SF.

(Kort bemærkning).

Bollmann (CD):

Enten har fru Pia Christmas-Møller misforstået mig, eller også har hun ikke hørt ordentligt efter, hvad jeg sagde.

Jeg sagde ikke, det var indgreb i overenskomsterne. Jeg sagde, at forskellige parter her i salen skiftevis bruger argumentet om, at det er indgreb i overenskomsterne. Det er derfor, vi lige så godt kan sige det ligeud: Der vil være situationer, hvor vi gør noget, vi normalt ikke ville gøre i andre situationer, hvor man af en eller anden grund ikke kan holde de meget høje ideologier helt rene. Det blev også sagt forleden dag.

Glønborg (KRF):

Jeg skal blot kort sige, at Kristeligt Folkeparti går ind for lovforslaget med de ændringer, som er foreslået af ministeren.

Vi synes, der er meget fornuft i det her. Vi kan kun endnu en gang beklage, at det lykkes for et mærkeligt flertal i dag at trække en væsentlig tand ud af loven.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg har det ligesom hr. Glønborg: Det eneste ændringsforslag, vi kan støtte, er det, jeg har stillet, og jeg skal ikke kommentere alle de andre i dybden.

Jeg vil dog godt lige om ændringsforslag nr. 5 om invaliditetsydelsen, som skal kunne bevares ifølge forslaget for alle handicappede ved overgang til efterløn, slå fast, at de ordførere, der har sagt, at forslagsstillerne har misforstået formålet med invaliditetsydelsen til andre handi-

cappede end hørehandicappede, har ret, idet denne ydelse er beregnet til at dække disse merudgifter, som de handicappede har ved at være i erhverv. Når de går ud af erhvervet, skal de selvfølgelig ikke have den ekstra ydelse.

Derimod er der, for så vidt angår de hørehandicappede, tale om, at deres ydelse går på at dække svære kontaktvanskeligheder. Det er på forhånd defineret som en helt anden ydelse.

Man får ikke fjernet kontaktvanskelighederne, fordi man går på efterløn, og derfor er denne særlige gruppe taget ud.

Jeg er glad for, at der tilsyneladende er et flertal imod forslagene 1, 3, 4, 5 og 6, og jeg beklager selvfølgelig også den alliance om forslag nr. 2, som så mange ordførere har været inde på.

Jeg hæftede mig ved, at fru Lilli Gyldenkilde i sin ordførertale i forbindelse med det forslag sagde, at her tæller stemmerne, og at fru Lilli Gyldenkilde tog helt afslappet på at stemme sammen med Fremskridtspartiet. Det er da en ærlig politisk holdning, og jeg er sikker på, at det også betyder, at fru Lilli Gyldenkilde tager helt afslappet på det, når regeringen stemmer sammen med Fremskridtspartiet. Så er vi da nået et stykke vej. Vi er nået dertil, at stemmerne tæller, og det er det, der er det afgørende; men så vil vi altså heller ikke bebrejdes fra S' og SF's side, når vi af og til stemmer sammen med Fremskridtspartiet.

Ellers vil jeg ikke sige så meget om det forslag, fordi delpensionsordningen jo i høj grad er et område, som vedrører socialministeren, og jeg ved derfor, at socialministeren har lyst til at kommentere netop dette spørgsmål.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg har med meget stor interesse lyttet til debatten om delpensionen. Jeg har næsten ikke kunnet tro, hvad jeg hørte, når hr. Glistrup sagde, at dette handler om en eller anden social ydelse, om en bagatel.

Jeg går ud fra, at Fremskridtspartiet ved, at det er et af de allerhøjest prioriterede ønsker hos ældre at kunne trække sig gradvis tilbage fra arbejdsmarkedet. Det er muligt nu med gennemførelsen af delpensionsloven.

Jeg ved også, at Fremskridtspartiet ikke stemte for den. Men det er dog alligevel et spørgsmål, om Fremskridtspartiet ikke skulle overveje det, man nu gør, for det er at gå Social-

[Socialministeren]

demokratiets og SF's ærinde, som handler om at sætte flest mulige bremses på udviklingen af delpension. Hvorfor? Ikke fordi man ikke er enig i, at det er fornuftigt med gradvis tilbage-
trækning; det vil man gerne, jævnfør fru Lilli Gyldenkilde tale. Det er helt fint at ændre efterlønssordningen, at udvide muligheden for at arbejde mere. Hvorfor er man så imod delpensionsforslaget? Af én eneste grund: fagforeningerne har ikke magt over dem. Det er det, det handler om, og ikke spor andet.

Nu ser vi så Fremskridtspartiet gå hånd i hånd med Socialdemokratiet og hindre, at lønmodtagere kan få delpension. Det handler ikke om, at man skal give folk ved lov ny ret til at få deltidsarbejde. Det handler om, at de mennesker, der har forhandlet sig til et deltidsjob med deres arbejdsgiver og derefter ønsker at gå på delpension, nu alene bliver forhindret i det på grund af nogle vedtægter i en fagforening.

Jeg synes, det er sørgeligt, at man skal opleve Fremskridtspartiet i den rolle.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg synes, at det er glimrende, at socialministeren i en sag som denne tager ordet.

Vi har mange gange efterlyst et bedre samarbejde mellem Arbejdsministeriets område og Socialministeriets, fordi der er flere ting, der overlapper hinanden, så det vil jeg gerne sige tak for.

Jeg vil så håbe, at dette samarbejde bliver udvidet, sådan at vi fremover kan se en god konstellation på det område. Dette være ikke sagt polemisk, men ærligt ment.

Når det så bliver sagt, at vi andre vil forhindre folk i at trække sig gradvis tilbage, så er det i hvert fald ikke det, der er vores ønske. Men det er, som om man ikke vil sætte sig ind i virkelighedens verden, når man sidder bag ved skrivebordene og kigger på det her.

Derfor vil jeg opfordre både socialministeren og arbejdsministeren til at gå ud og snakke med nogle af de folk, denne sag handler om. Jeg kan forsikre for, at der er mange andre ting, som blokerer for, at folk både kan gå på delpension og på efterløn.

F.eks. har jeg gentagne gange rejst det problem, at folk, der har et lille husmandssted, de ikke har kunnet leve af og derfor har måttet tage arbejde ved siden af, og som opfylder alle

andre betingelser for at kunne gå på enten delpension eller efterløn, ikke kan få det på grund af, at der er nogle grænser for, hvor meget dette bitte husmandssted må være vurderet til i ejendomsvurdering. De kan ikke få lov til at gå på nogen af disse ordninger, på trods af at de har arbejdet på en fabrik i 10 år.

Det vil jeg anmode om at man får kigget grundigt på, for det er en af de ting, som jeg nu i årevis har prøvet at overbevise om er en blokering, der er fuldstændig grotesk, og det ved jeg at der også inden for Husmandsforeningerne og blandt folk, der er med i foreningsarbejdet dér, er mange der synes.

Må jeg så slutte med at sige til arbejdsministeren, at jeg mig bekendt aldrig har klandret De Konservative for at ville samarbejde med Fremskridtspartiet. Det er ikke nyt for mig. Det, der er nyt, er, at De Radikale vil.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Det var socialministeren, der kaldte mig frem. Jeg synes, det er temmelig rystende, at en minister sidder og administrerer en lov, som hun ikke engang kender virkningen af, og står og fortæller Folketinget det så åbenlyst, som det er foregået her.

Når socialministeren kan sige, at det, de allerfleste mennesker ønsker, er at nedtrappe deres arbejde, må jeg spørge socialministeren: Hvad er så baggrunden for, at deltidsordningerne ikke er udnyttet mere, når hovedparten af lønmodtagerne på det danske arbejdsmarked har overenskomster, der indeholder deltidsordninger, har a-kasseregler, der indeholder deltidsforsikringen?

7.000–8.000–9.000, måske 10.000, har søgt denne ordning, hvoraf hovedparten ikke er lønmodtagere, men selvstændigt erhvervsdrivende, og så står ministeren og fortæller Folketinget, at hvis nu et menneske har forhandlet sig til en deltidsansættelse, så skal det være sådan, at ingen fagforeningsvedtægt skal kunne hindre dette.

Jamen minister, det er ikke det, det drejer sig om. Det er jo umuligt på nogle områder i Danmark at få deltidsbeskæftigelse, fordi deltidsbeskæftigelse ikke er omfattet af de overenskomster, der er indgået mellem arbejdsgiverne og arbejdstagerne på de pågældende områder. Derfor er dette lovforslag et flop, og derfor er

[Kaj Poulsen]

det ændringsforslag, Socialdemokratiet har stillet og skaffet flertal for, rigtigt. Det ændrer ikke ved retstilstanden for de mennesker, der er igen på arbejdsmarkedet, som ministeren siger hun vil hjælpe.

Det ville være rart, hvis ministeren satte sig ind i den lovgivning, som hun selv er med til at administrere, i stedet for at prøve at fylde Folketinget med sådan en gang vrøvl.

Glistrup (FP):

De sidste tre sager på folketingets dagsorden i går gik ud på, at man gerne ville forhøje skatterne ikke så lidt her i Danmark, og der skete så det, at Fremskridtspartiet var imod denne skatteforhøjelse. Men for at anvende den sprogbrug, som socialministeren og fru Pia Christmas-Møller følger, så gik Det Radikale Venstre og Det Konservative Folkeparti hånd i hånd med S og SF og nedtromlede Fremskridtspartiets prioritering af tingene i retning af, at vi ikke ville have skatteforhøjelser her i Danmark, og fik hånd i hånd med Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti gennemført de skatteforhøjelser, som de tre sager drejede sig om.

Jamen når nu De Radikale og Det Konservative Folkeparti gerne vil have skatteforhøjelser, så skal de da have lov til at gå sammen med S og SF og sikre sig flertallet sammen med S og SF om de skatteforhøjelser, som det nu engang er Det Konservative Folkepartis og Det Radikale Venstres ønske at få her i landet. Helt i orden. Det er parlamentarismens vilkår, og det var det, vi oplevede i går eftermiddags.

Senere på dagen i dag vil vi opleve i 25 tilfælde, at de andre, der bebrejder os, nemlig Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti, ved en lang, lang række ændringsforslag til finansloven danner flertal, hvor de går hånd i hånd med Socialistisk Folkeparti og Socialdemokraterne. Men når det er os, der kommer til at stemme sammen med Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti, så er det galt, og så får man noget, som jeg tror alle politisk interesserede i Danmark ville have forsværet for et år siden: en minister fra Det Radikale Venstre, der stiller sig op nærmest grædende og siger, at så ondt havde hun dog ikke troet om Fremskridtspartiet; hun havde faktisk i Det Radikale Venstre troet bedre om Fremskridtspartiet, end at vi virkelig kunne forfalde til det. Jeg er virkelig dybt rørt over, efter at have hørt så me-

get fra Det Radikale Venstre om Fremskridtspartiet, at vi nu får denne moderlige omsorg.

Men jeg kvitterer gerne. Jeg er taknemlig, når der er nogen, der viser mig moderlig kærlighed, som socialministeren gør, og derfor vil jeg gengælde godt med godt. Jeg vil fortælle socialministeren noget, der åbenbart ikke er gået op for hende endnu, nemlig at den danske stat ikke har ubegrænsede ressourcer.

Det, som socialministeren slås for, er et fordyrelsesforslag. Det er, at der skal være flere statsudgifter end dem, der er i øjeblikket. Når socialministeren ikke har opdaget det endnu, så kan jeg da fortælle socialministeren, at der er grænser for, hvor mange penge skatteministeren kan slæbe hjem, så alle gode og vidunderlige formål bliver tilgodeset. Det er åbenbart ikke gået op for socialministeren endnu, men nu håber jeg, at min kvittering for hendes omsorg for mig med denne omsorg for hende fører til noget godt for Danmark.

Så det andet spørgsmål, hvor arbejdsministeren siger, at de hørehæmmede skal have nogle særlige beløb, fordi de har kontaktvanskeligheder. Den, der er svagtseende, den, der er gangbesværet, den, der har migræne og lignende, har også kontaktvanskeligheder. Alle handicappede må jo behandles ens, uanset hvad handicappet er baseret på.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg håber, at landets lønmodtagere vil notere sig, at hr. Glistrup som repræsentant for Fremskridtspartiet kun har mulighed for at gøre grin med det faktum, at man ikke ønsker at give folk lige rettigheder.

Jeg har ikke forventet mig, at Socialdemokratiet var til at tale med i denne sag. Det skal de i og for sig ikke bebrejdes; det har de aldrig været. Men det undrer mig alligevel – og så kan det godt være, jeg har forventet mig for meget af Fremskridtspartiet – at Fremskridtspartiet ikke er det, for jeg havde en forestilling om, at man gik ind for lige rettigheder for alle, og at den enkeltes frihed betød noget. Det troede jeg faktisk. Men det kan jeg så forstå at jeg for fremtiden kan lade ude af betragtning.

Det handler altså om et fordyrelsesforslag, siger hr. Glistrup. Jamen hvorfor så dog ikke sige det? Af hensyn til landets økonomi er det altså kun nogle, der skal have mulighed for del-pension, men ikke alle. Og det er ikke Folketin-

[Socialministeren]

get, der afgør hvem. Det er fagforeningerne. Jamen det var da en klar melding. Så ved vi det.

Jeg vil gerne sige tak for det, fru Lilli Gyldenkilde sagde. Jeg synes, det er udmærket at få fremhævet, hvad det er, der blokerer disse ordninger. Det er jeg selvfølgelig fuldstændig opmærksom på. Jeg har for nylig udsendt en ny bekendtgørelse, som bløder disse grænser lidt op. Hvis ikke Arbejdsmarkedsudvalget allerede har fået bekendtgørelsen, så skal jeg sende den over.

Men vi har været forsigtige – det har vi været i Socialministeriet, det var vi i og for sig også blandt de partier, der i sin tid vedtog denne lov – med ikke at gøre grænserne for vide, fordi man jo fra den anden side af salen ustandselig påpegede, at dette her ville blive misbrugt.

Derfor har det været mig magtpåliggende både i sin tid, da vi vedtog loven, og nu som minister ikke at give for vide rammer, som kunne give anledning til, at man kunne kritisere ordningen for, at den var for fordelagtig.

Jeg synes, det er fint, at SF er parat til at se på ordningen og finde ud af, om de kriterier, vi har stillet op, stadig er for stramme. Det tror jeg i og for sig at SF har ret i.

Så spørger hr. Kaj Poulsen mig, hvad jeg tror der er grunden til, at ikke flere bruger ordningen. Ja, der kan jo være mange. Men jeg læser – tro det eller lad være – også fagblade en gang imellem, og jeg ved, hvordan denne ordning er blevet skosat, hvordan man har advaret imod den, og hvordan man ikke kan lide den. Det kan jo være grunden.

Når der er så mange landmænd, der bruger den, kan det jo være, fordi man i landboforeningerne har set, at her var en mulighed for for nedslidte mennesker at gå på halv tid. Der er da ikke noget at sige til, hvis folk i deres fagblade ustandselig læser, at dette her er farligt, og det må man endelig ikke, ja, så vil man lade være. Det er da så kun beklageligt.

Når ordningen er blevet lidt ældre, håber jeg selvfølgelig på, at der vil være nogle flere mennesker, der indstiller sig på, at det er en mulighed i deres alderdom. Det er klart, at man ikke fra den ene dag til den anden finder ud af, at denne ordning eksisterer, og at den er anvendelig. Jeg tror, at når folk ser, at deres kolleger kan gå på denne ordning, så vil der være andre, der kommer til at bruge den – og flere.

Jeg kan oplyse, at pr. 1. juli i år var der i alt 5.481, og jeg giver absolut hr. Kaj Poulsen ret i, at det ikke er en succesordning. Men det betyder ikke, at den ikke kan blive det, og det er jeg helt sikker på at den bliver.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

For at socialministeren ikke i sin nyvundne omsorg for Fremskridtspartiet skal græde sig i søvn alt for mange nætter, skal jeg fortælle hende, at den personlige frihed ligger os meget stærkt på sinde. Men den personlige frihed, socialministeren her taler om, er en personlig frihed for nogle flere mennesker til at tage nogle flere penge, som er indbetalt af skatteyderne, og hver gang man tillader nogle flere sociale ydelser, så øger man selvfølgelig friheden for den, der modtager ydelserne, og man indskrænker skatteydernes frihed, for skal der betales flere penge ud i sociale ydelser, så skal andres frihed begrænses ved, at de skal betale mere i skat.

Ud over denne, må vi unægtelig sige, detalje, som vi diskuterer her, om hvorvidt der overhovedet skulle være nogen a-kassemedlemmer, der ville foretrække at gå til de 5.481's brigade, er der imidlertid også problemet med foreningsfriheden i Danmark. Vi finder faktisk, at det er ret væsentligt, at foreninger kan indrette deres vedtægter på forskellig måde, og det er et spørgsmål om, hvad Folketinget overhovedet skal tage sig af. Skal vi tage os af at redigere så den ene forenings vedtægter, så den anden forenings vedtægter, når vi ikke synes om det, så kunne vi virkelig få mange debatter som den, vi havde i går.

Jeg skal garantere for, at der er stof til mindst 20.000 debatter af lige så stor længde, som seminariedebatten i går, hvis vi skal til at tage op, hvad der skal ændres af vedtægter i foreninger rundt omkring. Jeg synes ærlig talt, Folketinget har væsentligere ting at bruge de 168 timer om ugen til, der står til vor rådighed kun 52 uger om året, end at skulle gå i gang med at reformere på alverdens foreningsvedtægter, for giver man først los her, så kan man give los 500 andre steder også.

Socialministeren (Aase Olesen):

Sidste år havde hr. Glistrup et flertal her i Folketinget for at få afskaffet delpensionen.

[Socialministeren]

Hvor er det blevet af? Det, man konstaterer nu, er, at hr. Glistrup har mandet sig op til at hindre, at de folk, som har mulighed for det ifølge loven, kan få delpension, men han kan ikke tage sig sammen til at afskaffe den. Det er jo det, man vil.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Det er forkert, hvis socialministeren lider af den erindringsforskydning, at Folketinget sidste år stemte om delpensionen. Folketinget har ikke stemt om delpensionen siden en gang i 1985-86, hvor delpensionen blev vedtaget med 3 partiers stemmer, som har 70 mandater i det nuværende Folketing, mens alle de øvrige partier, der var i Folketinget dengang, stemte imod. Det er den afstemning, der har været i Folketinget om delpensionen.

Det er da højst sandsynligt, at vi på et eller andet tidspunkt, når der er nogen, f.eks. socialministeren, der fremsætter et forslag om at afskaffe delpensionen, eller hvad hun gerne vil have afstemning om, så må stemme om det, men så længe der ikke er noget forslag, så ved vi da ikke, hvor flertallet ligger. Vi ved, hvordan flertallet var, da man stemte om det i 1986, eller hvornår det nu var. Siden har der ikke været stemt om delpensionen her i Folketinget, og socialministeren skal ikke begynde at foregøgle Tingets medlemmer noget, som beror på hendes spekulanterier og fantastierier.

Socialministeren (Aase Olesen):

Enhver kan slå efter i Folketingets Forhandlinger og finde den førstebehandling, der var for et år eller halvandet siden – jeg har ikke datoen – og se, at der markerede sig et klart flertal for at afskaffe delpensionen. Det er ret interessant her i dag at konstatere, at ingen af de tre partier, eller fire var det vist, der stod bag det flertal, havde lyst til at afskaffe delpensionen. Det lover godt for fremtiden. Så skal vi nok få rettet de fejl, den endnu måtte lide af, når nogle flere her inde i Folketinget engang kommer til fornuft på dette område.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Hr. Glistrup bliver ved med at udlægge denne lovgivning på en sådan måde, at folk kunne

få den opfattelse, at vi vil gribe ind i alle mulige forskellige foreningers vedtægter. Det passer ikke. Det, det drejer sig om her, er jo, at a-kasserne administrerer en stribe forhold, som er bestemt i arbejdsløshedsforsikringsloven, og heri er der bl.a. også fastlagt nogle krav til a-kassernes vedtægter. Der er en klar forskel på a-kasser og andre foreninger. Så vi lægger ikke op til at gribe ind i alle mulige forskellige foreningsvedtægter.

Nød lærer som bekendt nøgen kvinde at spinde. Det er sådan, vi skal opfatte hr. Glistrups argumentation her.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Afstemning***Ændringsforslag nr. 1**

forkastedes, idet 21 stemte for, 86 imod; 44 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 og 4

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5

forkastedes, idet 37 stemte for, 112 imod.

Ændringsforslag nr. 6

forkastedes, idet 16 stemte for, 134 imod.

§ 1 med den foretagne ændring, ændringsforslag nr. 7 og § 2, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Anden behandling af lovforslag nr. L 58:

Forslag til lov om ændring af lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v.

Af arbejdsministeren (Henning Dyremose).
(Fremsat 12/10 88. Første behandling 25/10 88. Betænkning 12/12 88. Ændringsforslag nr. 2 og 3 af 14/12 88 uden for betænkningen af Lone Møller (S)).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 2 ændringsforslag af Lone Møller (S) (se nedenfor).

Ændringsforslag

Af Lone Møller (S):

*Underændringsforslag
til ændringsforslag nr. 1*

2) I den under ændringsforslag nr. 1 foreslåede affattelse af lovforslag A ændres »nr. 1-5« til: »nr. 1«, og i den foreslåede affattelse af lovforslag B ændres »nr. 6-8« til: »2-8«.

Ændringsforslag til det under A nævnte lovforslag:

3) § 2 affattes således:

»§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 1989.«

Samtykke til behandling:

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Ændringsforslag nr. 3 uden for betænkningen kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Lone Møller (S):

Socialdemokratiet vil støtte alle gode forslag til bekæmpelse af arbejdsløsheden. Det gælder

selvfølgelig også bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Men både under første behandling af lovforslaget og i udvalgsarbejdet har Socialdemokratiet efterlyst det lovforslag om unge kontanthjælpsmodtagere, som socialministeren har bebudet. Det har vi stadig ikke set.

Derfor har vi stillet et ændringsforslag, hvor vi beder om at få opdelt lovforslaget i to, nemlig den rent finansielle del, som selvfølgelig skal vedtages, for at beskæftigelsesprojekter ude i amter og kommuner ikke skal gå i stå, i ét lovforslag, hvorefter vi i et andet lovforslag får det første stykke, stk. 1, tilbage til udvalgsarbejdet, sådan at vi kan afvente socialministerens udspil.

Det første ændringsforslag, som var stillet, opfyldte ikke dette formål, nemlig at få adskilt lovforslagets dele, og det er begrundelsen for, at vi i dag har stillet et underændringsforslag, som jeg anbefaler til velvillig behandling.

Carsten Andersen (SF):

SF er medforslagsstiller, og vi beklager meget, at vi ikke har set socialministerens bebudede lovforslag, så disse to lovgivninger kunne have fulgtes ad, og at der på denne måde måske kommer til at herske usikkerhed med hensyn til en økonomisk forsvarlig måde at sikre beskæftigelsesmulighederne for unge på.

Glistrup (FP):

Så skal jeg til det igen, og jeg må bede fru Pia Christmas-Møller og måske endnu mere socialministeren om igen at høre godt efter for at få sig et chok, for jeg har altså tilladt mig, før jeg hørte SF's ordførertale, at tænke præcis det samme, som SF's ordførertale sagde. Jeg ved ikke, om der skal være tankekontrol nu også og jeg ikke må tænke ad de samme baner.

Jeg savner også stærkt til brug ved behandlingen af L 58 det af socialministeren – jeg var lige ved at sige i hendes tiltrædelsesprædiken, det er lidt overdrevet, men i hvert fald meget hurtigt efter hendes tiltræden – bebudede forslag på dette område, for tingene hænger enormt meget stærkt sammen. Derfor håber jeg, at socialministeren ved denne behandling kan oplyse, hvornår hendes lovforslag kommer.

Selvfølgelig under jeg hende gerne den triumf, hvis hun siger, at hun har fremsat det for 3 dage siden og det er os andre, der i travlheden